

Výsledkom novely je odobratie práva

Právnicki považujú novelu zákona za krok dozadu

Novelou menšinového zákona odobrali národnostiam žijúcim v Maďarsku práva, na čo zatiaľ nebol príklad. Okrem iného aj tento výrok odznel na odbornej porade, ktorú usporiadala začiatkom februá-

ra *Rómska samospráva Budapešti*. Mimochodom, na porade väčšina odborníkov považovala novelu právneho predpisu, ktorá nadobudla platnosť 25. novembra 2005, za krok dozadu.

Novelu právneho predpisu nechválil ani predstaviteľ srbskej samosprávy *Pero Lastić* na besede za okrúhlym stolom s názvom *Národnostný zákon č. CXIV. z roku 2005 – Pro a kontra*. Podľa neho spôsob zostavovania volebných zoznamov, v zmysle ktorého treba písomne avizovať žiadosť o zaradenie do menšinového zoznamu voličov, môže viesť k dvom výsledkom. Ak predstavitelia menšín sú čestní, tak do zoznamu voličov zaradia iba tých občanov, ktorí naozaj patria k danej minorite. Avšak tieto etnické skupiny na to dopliata tým, že v menšinových voľbách na jeseň 2006 sa drasticky zníži počet ich samospráv, ich politická sila sa zníži a národnosť stratí autoritu. Takto sa daná minorita môže dostať do politickej nevyhľadnej situácie. Ak predstavitelia menšín zapíšu do zoznamu aj takých občanov, ktorí patria k väčšinovému národu, tak zdiskreditujú voľby a legitimita národnostných samospráv môže byť spochybnená.

Právnicki prítomní na besede – pracovník Inštitúcie pre národné a etnické menšiny pri *Maďarskej akadémii vied* (MTA) *Ernő Kállai*, pracovník úradu ombudsmana pre národné a etnické menšiny *András Magicz*, pra-

covník Inštitúcie právnych vied MTA *Balázs Majtényi* a docent *Vysokej školy Jánosa Kodolányiho András László Pap* – považovali otázku zoznamu voličov za najdiskutabilnejšiu. Podľa nich novelizovaný zákon naďalej nevyklucuje možnosť jeho zneužitia, ani ďalšiu existenciu etnobilizníš, totiž v prehlásení vydanom pred vedúcim volebného úradu môže označiť hocikoho hocijakú národnosť. Vedúci volebného úradu je väčšinou notár. Predtým ombudsman pre národné a etnické menšiny *Jenő Kaltenbach* to vysvetlil tak, že týmto rozhodnutím štát kryje podvod. Ďalším problémom je, že volebné zoznamy sú natoľko tajné, že nepošlú oznámenie ani tomu, kto bol v nich evidovaný.

Dôvodom obáv môže byť aj fakt, že podľa zákona po roku 2010 iba tie organizácie môžu nominovať kandidátov, ktoré existujú aspoň tri roky. Vo voľbách v roku 2006 platí ešte predpis, že kandidáta môže poslať organizácia, ktorá bola registrovaná pred uvedením zákona do platnosti. Podľa výrokov, ktoré odzneli na besede, ani toto neznižuje počet volebných podvodov, lebo aj doteraz založili veľa takých údajne národnostných organizácií, ktoré nie sú v skutočnosti národnostné.

Na rozdiel od doterajších predpisov národnostné samosprávy, ktoré vzniknú po tohoročných voľbách, budú povinné pozyvať na svoje zasadnutia notára alebo jeho predstaviteľa. To nadhodí otázku používania jazyka, totiž notár nie je povinný ovládať jazyk danej národnosti. Odznela aj dobrá rada: v takomto prípade treba požiadať notára, aby si zobral so sebou tlmočníka.

Môže sa znížiť aj počet národnostných samospráv, ktoré žiadajú kolektívne používanie jazyka, lebo doteraz boli obecne úrady povinné splniť žiadosť menšinovej samosprávy. Podľa novely teraz o tom rozhoduje obecná samospráva so súhlasom menšinovej samosprávy.

Účastníci považujú za ďalší problém to, že regionálne alebo župné samosprávy menšín majú iba právo konzultácie v kultúrnych a školských otázkach, nehovoriac o tom, že samosprávy hlavného mesta zaradili medzi regionálne samosprávy ktoré takto stratili doterajšie právo súhlasu. Účastníci sa zhodli v tom, že novela vyjasnila viacej podmienok, týkajúcich sa menšinových samospráv, čo je lepšie ako doterajšie tápanie v šere.

G. Patay (ef)